

מועד" ולא יהא טפל דהיינו עזרה המור מן העיקר דהיינו היכל (24).

מיתבי: רבי יהודה בן בתירא אומר, מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה במלחמה, ואין הכהנים יכולין לאכול בעזרה מפני סכנת המלחמה — שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות ולא נפסלין הקדשים ביציאה מעזרה להיכל, תלמוד לומר "בקדש הקדשים תאכלנו" א-ט [ומדבר הפסוק באכילת קדשי קדשים, שכתוב בתחלתו "לכל חטאתם ולכל אשמים"] ומשמע דהכוונה להיכל, דאם הכונה לעזרה הרי כתוב במפורש, "בחצר אהל מועד יאכלוה" (25). ואם איתא לסברא

לחטאת ועולה ואשם שכן כולן ממיני דמיה?

אלא לכך אצטריך הפסוק "וקמץ משם", ללמוד שכשרה המנחה בכל העזרה, כי סלקא דעתך אמינא, הואיל וכתוב "והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח וקמץ", שהייתי אומר, מה הגישה שמגיש את כל המנחה אל המזבח לפני הקמיצה — בקרן דרומית מערבית, אף קמיצה נמי בקרן דרומית מערבית דווקא, קא משמע לן דכל העזרה כשרה.

גופא, אומר רבי יוחנן: שלמים ששחטן בהיכל כשרין, שנאמר "ושחטו פתח אהל

פטור, ואם כן מוכח שאף כששחט בהיכל צריך שיהיו הדלתות פתוחות.

25. הרמב"ם הביא דין זה שיכול לאכול בהיכל וכתב "ואין חטאת ואשם ושירי מנחות נאכלים אלא לזכרי כהונה בעזרה אם נאכלו בהיכל נאכלו" והקשו האחרונים שהרי בסוגיינתו מבואר שדין זה הוא אף לכתחלה כשנכנסו גויים לעזרה, וברמב"ם משמע דהוא אף בלא נכנסו לעזרה, ובקרן אורה הקשה עוד שלגבי זה שבדיעבד מועיל לאכול לא צריך לזה פסוק, שהרי זה פשוט שהוא אכילה, וכל החידוש הוא רק בדיעבד.

והרדב"ז כתב בדעת הרמב"ם שכל הדין הזה שאם נאכלו נאכלו הוא רק בקדשי קדשים אבל בקדשים קלים לא מועיל לאכול כשנכנסו גויים, ובזה באר הרדב"ז דברי הרמב"ם שכתב שבשר קדשים קלים שנכנס לעזרה שהוא כשר, ולמה כתב זאת הרמב"ם רק בקדשים קלים, ומבואר מזה דקדשי קדשים ודאי שמועיל אף בהיכל, שהרי זה הדין המבואר בסוגיינתו, וכל

וקמץ משם, לכך לא מועיל אלא בדיעבד. והאחרונים כתבו שמה שלא מועיל קמיצה בהיכל לכתחלה הוא משום שאסור ליכנס ביאה ריקנית להיכל ללא צורך, ולכך אין זה מותר לכתחלה משום ביאה ריקנית.

24. השפת אמת, כתב להסתפק בדין המבואר בכמה מקומות שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל הרי הם פסולים, אם דין זה שייך אף כששחט בהיכל, שהרי בזה אין הוא כנגד הפתח, או שנאמר שאף שאין הוא שחיטה כנגד הפתח צריך שיהיו הדלתות פתוחות.

והמקדש דוד והגרי"ז הוכיחו מדברי הגמרא במסכת יומא שאף בזה צריך שיהיו הדלתות פתוחות, שמבואר שם שאם שחטו בחוץ קודם שיפתחו דלתות ההיכל הרי הוא פטור כיון שאינו ראוי לפתח אוהל מועד, ואם נאמר שכששחט בפנים לא צריך שיהיו הדלתות פתוחות אם כן למה הוא פטור הרי זה ראוי לפתח אוהל מועד, שהרי הוא יכול לשחוט בפנים ללא פתיחת דלתות, ומוכח מזה שאין שום אופן שלא צריך פתיחת דלתות, ולכך הוא

יאכלנו", הא לא כתב קרא, לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרינן.

איתמר, כללה למנחה בשמן חוץ לחומת עזרה, רבי יוחנן אמר פסולה, ריש לקיש אמר כשרה (26).

ריש לקיש אמר כשרה, מה טעמו, דכתיב "ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה" והדר כתוב "והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמין" — מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה דשמן ובלילה שכשרין בזה,

זו דלא יהא טפל חמור מעיקר, הא למה לי קרא ללמוד אכילה בהיכל, לימא "בחצר אהל מועד יאכלוה" כתוב, ולא יהא טפל חמור מן העיקר?

ומתרינין: בעבודה, דאדם עובד עבודת רבו במקום רבו וכך הוא דרך ארץ, אמרינן בה שלא יהא טפל חמור מן העיקר, ואם יכול לעבוד בעזרה, ודאי שיכול לעבוד בהיכל, אבל אכילה, שאין אדם אוכל במקום רבו, שאין זה דרך ארץ, לא שייך הקל וחומר, ולכן טעמא דכתב קרא" בקדש הקדשים

ראוי לבילה הוא רק אם חסר בעצם השיעור של הבליה כגון בשישים ואחד, שבזה אין הוא שיעור הראוי לבילה, אולם במקום שהוא רק חסרון באפשרות בזה אין זה נקרא אינו ראוי לבילה, ואם כן אף בכלל בחוץ כיון שאין זה חסרון בשיעור אין זה נקרא אינו ראוי לבילה, והקשה בזה הגרי"ז על דברי התוספות לקמן [פט ב] שמשמע מדבריהם שאף בזה נחשב שאינו ראוי לבילה.

עוד הקשו התוספות איך לריש לקיש הוא כשר בכלל בחוץ, הרי בזה שהוא מוציא לחוץ הרי הוא נפסל ביוצא ואם כן איך כשרה המנחה, והוכיחו מזה התוספות שמנחה אינה נפסלת ביוצא קודם קמיצה, ולכך כאן שהוא קודם קמיצה אין בזה פסול יוצא, והקשו מזה על שיטת רש"י בכמה מקומות שאף קודם קמיצה שייך פסול יוצא, ולדבריו תשאר הקושיה איך כשרה המנחה הרי בזה שהוא מוציאה לחוץ היא נפסלת ביוצא.

ובאור שמח כתב ליישב דברי רש"י, שמה שכתוב בסוגיינתו מנחה שבללה בחוץ הכונה היא שבללה בלשכות הבניות בחול ופתוחות לקודש, ושם פסולה הבליה לרבי יוחנן, שכיון שדין הלשכות הוא שהם חול כמבואר בזבחים

החידוש הוא שאף בקדשים קלים שאינם נאכלים בהיכל הרי הם כשרים.

והרמב"ן בפרשת קורח כתב, שאף שבדברי הגמרא מוזכר רק היכל אולם אף לקודש הקדשים הרי הוא יכול ליכנס ולאכול והיכל כולל קודש הקודשים.

26. התוספות הקשו איך שייך לומר שבלל בחוץ פסול, הרי הדין הוא שאף אם לא בלל כלל כשר, ואם כן ודאי שאף כשבלל בחוץ הרי הוא כשר דלא מגרע במה שבלל, ותרצו התוספות, שאף שלא בלל כשר אולם בכל אופן בזה שהוא בלל בלילה פסולה הרי הוא פסול.

והגרי"ז הביא בשם אחיו הגר"מ לבאר דברי התוספות, שדין זה שלא בלל כשר, מבואר בכמה מקומות שהוא מטעם שכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו, כגון אם שם מנחה בכלי של שישים עשרון אף דלא בלל כשר, אולם אם שם מנחה של שישים ואחד בכלי של שישים ואחד שאינה יכול ליבלל דקשה לבלול שישים ואחד אין מועיל, מטעם שזה אינו ראוי לבילה, ואם כן אף בזה לאחר שבלל אינו ראוי עתה לבילה ולכך בכלל בלילה פסולה המנחה נפסלת. אולם הגרי"ז הקשה על זה דדין זה שיהא

אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה.

רבי יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה, מה טעמו, קמיצה קבעה לה לכל המנחה יחד שאין יכול לשנות קצת ממנה ולהביא אחר תחתיה, אבל קודם קמיצה לא נקראת מנחה ולא סובר לדרוש הפסוק "מן המנחה – פרט לשחסרה" כדלקמן.

ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה, מה טעמו, קדושת כלי קבעה לה לכל המנחה יחד לשם מנחה, ומעתה נפסלת מדרשת הפסוק "מן המנחה" – פרט לשחסרה.

ומדכחונה לא בעיא ביציקה ובלילה, עשיה בפנים העזרה נמי לא בעיא⁽²⁷⁾.

ורבי יוחנן אמר פסולה, מה טעמו, כיון דקדושת כלי היא, שהרי עושה הבלילה בכלי שרת⁽²⁸⁾, נחי דכחונה לא בעיא, עשיה בפנים מיהת בעיא.

תניא כותיה דרבי יוחנן: בללה זר כשרה, חוץ לחומת העזרה – פסולה.

איתמר, מנחה שחסרה אחר שנתנה בכלי קודם קמיצה, רבי יוחנן אמר, יביא מתוך ביתו כמה שנחסרה וימלאנה, ריש לקיש

ואם נאמר שכל מה שצריך שחיטה בפנים זה רק בשביל הקבלה, אם כן באופן זה שצוארה בפנים הרי שייך בזה קבלה אף שהיא בחוץ ולמה הוא מתחייב משום שחוטאי חוץ. ובקרבן אורה כתב ליישב קושית התוספות שמה ששחיטה צריכה להיות בפנים משום שהיא נפסלת ביוצא ולכך לא שייך לעשות השחיטה בחוץ, אולם מנחה קודם קמיצה שאינה נפסלת ביוצא וכמו שנתבאר לעיל בזה שייך דברי ריש לקיש שכיון שכהונה לא צריך אף דין פנים לא צריך.

28. הגירסא בגמרא היא כיון דעשייתה בכלי, ובכסף משנה [מעשה הקרבנות פרק י"ג הלכה ה'] הקשה מזה על דברי הרמב"ם שנראה מדבריו שהבלילה היתה נעשית בכלי חול, שהרי בסוגייתנו מבואר שהבלילה היתה נעשית בכלי קודש.

והגר"מ תירץ דדעת הרמב"ם היא כמו הגירסא של השיטה מקובצת בסוגייתנו כיון דקדושתה בכלי שרת, דהיינו שכיון שהמנחה מתקדשת בכלי שרת לכך הבלילה פסולה בחוץ דהיא כלילה בדבר קדוש, ואם כן לא כתוב

[נו ב] אם כן פסולה הבלילה לרבי יוחנן, אולם לגבי פסול יוצא אין נפסלת המנחה בלשכות אלו, אף שהם חול, כיון שמבואר שם שלגבי אכילה הם קודש, שמותר לאכול בהם קדשי קדשים, ואם כן פסול יוצא אין בזה וכמו שמוכח מזה שהיו נאפים המנחות שם אף לאחר שנתקדשו בעישורן, ולכך מבואר מה שלריש לקיש אינם נפסלים ביוצא, שהרי בזה אין פסול יוצא אף שלגבי כלילה הוא פסול.

27. התוספות הקשו על דברי ריש לקיש כיון דכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא, דאם כן אף שחיטה תהיה כשרה בחוץ שהרי שחיטה בזר כשרה והרי לא יהיה צריך כלל לעשות בפנים לדברי ריש לקיש.

ותרצו התוספות, שכיון שהקבלה הרי צריכה כהונה ואם כן דינה להיות בפנים, לכך צריך לשחוט בפנים, שהרי הקבלה היא מיד בגמר השחיטה, ולכך אף לריש לקיש שחיטה בפנים היא.

ובשיטה מקובצת הקשה על דברי התוספות מדברי הגמרא בזבחים שמבואר שהשחוט בהמה בחוץ וצוארה בפנים חייב משום שחוטאי חוץ,

להקטרה, וריש לקיש אמר אין מקטיר קומין עליהן.

ואמרינן: אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבי יהושע, דתנן, נטמאו כל שיריה של המנחה קודם הקטרת הקומץ, או נשרפו שיריה או אברו שיריה, כמדת רבי אליעזר דאמר בזבח אף על פי שאבד הבשר זורק את הדם, אף המנחה כשרה, כמדת רבי יהושע דאמר אם אין בשר אין דם — פסולה⁽³⁰⁾, אם כן לרבי

איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש: חסר הלוג של שמן של מצורע, אם עד שלא יצק הכהן מן השמן על כפו השמאלית — ימלאנו! רואים מזה שלא אומרים דקדושת כלי, דהיינו הלוג שהוא כלי שרת קובעת אותה, תיבתא!⁽²⁹⁾

איתמר, שיריים של מנחה שנשארם בכלי אחר שקמץ, שחפרו בין קמיצה להקטרה, רבי יוחנן אמר מקטיר קומין עליהן — על שיריים אלו, דאין פוסל החסרון את הקומץ

והתוספות הקשו איך סבר ריש לקיש שקידוש כלי קובע, וכי לא ידע ריש לקיש המשנה דחסר הלוג הוא פסול רק לאחר יציקה, וכי נעלמה ממנו משנה מפורשת.

ובשפת אמת כתב ליישב קושית התוספות, שסבר ריש לקיש שכיון שדין חסר הוא דין שנלמד מפסוקים, וכמו שמבואר לקמן, אם כן בלוג שאין פסוק לפסול חסר אין בו כלל פסול חסר, ולכך הדין הוא שחסר עד שלא יצק הרי הוא ממלא אותו משום שאין בו פסול חסר, ומה שמבואר שמיצק אין ממלא אותו הוא סברא דלאחר שנעשה היציקה לא שייך למלאות, אבל קודם כיון דאין בזה פסוק הרי הוא כשר, ולכך סבר ריש לקיש שמהדין של לוג שמן אין זה סתירה מוכחת לדינו, רק דהגמרא הקשתה דמשמע מזה דאין פסול חסר קודם קמיצה,

והוסיף השפת אמת שמבואר בתורת כהנים מקור שאף בלוג יש פסול חסר, ומוכח מזה דזה כמו מנחה, ובוה אפשר לומר דלא ידע ריש לקיש שזה פסוק, ולכך סבר שהוא מסברא רק לאחר יציקה, ואין זה סתירה לעיקר דינו למנחה שחסרה קודם קמיצה, אולם הקשתה הגמרא דהוא פסול אף בלוג מדין ולא מסברא, ואם כן רואים שקמיצה קבעה לה.

30. מבואר בסוגייתנו דנחלקו רבי אליעזר ורבי

בסוגיא שהבלילה היתה בכלי שרת, לכך כתב הרמב"ם שהבלילה בכלי חול.

29. החזון איש נסתפק האם רבי יוחנן וריש לקיש חולקים גם במנחות שאינם נקמצות כגון מנחת חביתין ומנחת נסכים שאין בהם קמיצה, האם אף בזה סובר ר"י דעד ההקטרה אין בהם קביעות, או שנאמר שבזה אין מחלוקת ובוה אף לדעת רבי יוחנן הכלי קובע, ויסוד הספק הוא על פי מה שמבואר בתוספות לעיל, שדין זה שמנחה לא נפסלת ביוצא עד הקמיצה הוא רק במנחות הנקמצות, אולם במנחות שאינם נקמצות פסולה המנחה אף קודם קמיצה, והטעם לכאורה דזה כבר נחשב קדוש ליקרב כמו דם לאחר קבלה, ואם כן אף לגבי קביעות המנחה נקבעת המנחה אף קודם קמיצה, או שצריך בפועל מעשה הקובע.

והגרי"ז דן בזה, והוכיח הגרי"ז מדברי הרמב"ם [פ"ב מפסולי המוקדשין הלכה ה'] שכתב שמנחת נסכים שחסרה הרי הוא יכול למלאות בין קודם שקרב הזבח בין לאחר שקרב הזבח, ומשמע מזה דשייך למלאות מנחת נסכים שחסרה, אף דמנחת נסכים אין בה קמיצה, ופסק הרמב"ם כרבי יוחנן שקמיצה קבעה, ומוכח שמה שקמיצה קבעה הוא אף במנחות שאינם נקמצות.

נשאר כחצי זית בשר וכחצי זית חלב — זורק את הדם, מפני שבעולה כולה כליל וגם הבשר וגם החלב אכילת מזבח הם ולכך מצטרפים להשלים השיעור, ובמנחה, אף על פי שכולה קיימת — לא יזרוק.

ותמהינן עלה: מנחה מאי עבדתה?! הרי אין ב-ט בה זריקת הדם?

ומבארין: אמר רב פפא, מנחת נסכים הבאה עם הזבח עוסקת הברייתא, אם אבדו בשר וחלב של הזבח ומנחת נסכים קיימת לא יזרוק את הדם, פלא דעתך אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא, כי גופיה [כגופון] דזבח דמיא ונחשב שירים ויזרוק הדם, קא משמע לן.⁽³¹⁾

אליעזר שסובר בחסרו כל שיריה כשרה, כל שכן כאן שחסרה מקצתה שכשרה, אלא מחלוקתם לדברי רבי יהושע, מאן דפסל — כרבי יהושע, ומאן דמכשר סבר, עד כאן לא אמר רבי יהושע התם, אלא דלא אשתיירו כלל, אבל היכא דאשתייר, אפילו רבי יהושע מודה.

דתניא, רבי יהושע אומר, כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב, זורק את הדם, שהרי הזריקה באה להתיר אכילת אדם ואכילת מזבח, וכאן יש אכילה, אבל אם נשאר כחצי זית בשר וכחצי זית חלב, אינו זורק את הדם, כיון שאין שיעור אכילה, דאכילת אדם ואכילת מזבח לא מצטרפים, ובקרבן עולה אפילו

ולא מטעם דזריקה זו למה, אלא שהוא גזרת הכתוב, ולכך צריך פסוק מיוחד על כל דבר ודבר.

31. הרמב"ם [פי"א מפסולי המוקדשין הלכה כ'] כתב "קמץ את המנחה ואחר כך נטמאו שיריה כולן או נשרפו או יצאו חוץ לעזרה או אבדו לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה נשאר מעט מן השיריים בכשרותן יקטיר הקומץ ואותן השיריים אסורין באכילה". ומבואר בדברי הרמב"ם שפסק שבקומץ גם יש את הדין של אין בשר אין דם אולם אין זה מעכב ואם הקטיר אף שאבד הקומץ הורצה.

והלחם משנה הקשה על זה מדברי הרמב"ם [פרק א' שם] שכתב לגבי דם שאם נאבד הבשר ולא נשתייר כלום הרי זה פסול ואם כן איך כתב הרמב"ם שלגבי קומץ אם הקטיר הורצה.

והקהלות יעקוב כתב בישוב דברי הרמב"ם על פי יסוד הגר"ח שבהקטרת קומץ יש מלבד הקיום של דין זריקה שהקטרת הקומץ כנגד

יהושע בזבח שנאבדו הבשר והאימורין אם שייך בזה זריקה או לא, שלדעת רבי יהושע כיון שכתוב ועשית עולותיך הבשר והדם משמע מזה שרק כשיש בשר שייך לזרוק הדם, וכל שאין בשר אין דם.

ובעיקר דין זה שכל שאין בשר אין דם, כתב בזה רש"י בסוגייתנו שהטעם בזה הוא שכיון שאין בשר זריקה זו למה, ונראה מדבריו שנאמר בזה סברא שכל זריקה היא צריכה להיות מתיר וכל שאין בה היתר לא שייך בזה זריקה שזריקה היא רק כלפי הקרבן, ולכך סבר רבי יהושע שאין בשר אין דם.

והגר"ד הקשה על זה מדברי הגמרא לקמן שמבואר שם שצריך פסוק לכל דבר שנחשב ליש בשר, וצריך ללמוד שאימורים הרי הם בכלל יש בשר, ואף באימורים עצמם צריך פסוק לחלב ויותרת הכבד, ומשמע מזה, שהדין שאין בשר אין דם הוא לא מן הטעם שזריקה זו למה, שבזה אין צריך פסוק לכל דבר, אלא שהוא דין שרק כשיש בשר יש דם וכל שאין בשר אין זריקה

ואמרין: מי שמכשיר שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה סובר אפילו כרבי יהושע כמו שאמרנו, ומאן דפסל מה טעמו, הרי חסרה רק מקצת המנחה ואי אפשר ללמוד מדברי רבי יהושע לגבי זבח?

אמר לך, שאני הכא, דאמר קרא "והרים הכהן מן המנחה" — עד דאיתא לכולה מנחה יקטיר, ואי לא, לא יקטיר, ואידך מי שמכשיר דורש הפסוק, "מן המנחה" — שהיתה כבר שלמה בשעת קמיצה, ואף על פי שעכשיו אינה שלמה, יקטיר⁽³²⁾.

איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אם עד שלא פרקה למערכת לחם הפנים נפרס — נחסר לחמה, הלחם פסול, ואין מקטיר עליו את הבזיכין, ואם משפרקה נפרס לחמה, הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין. ואמר רבי

אמר לך, שאני הכא, דאמר קרא "והרים הכהן מן המנחה" — עד דאיתא לכולה מנחה יקטיר, ואי לא, לא יקטיר, ואידך מי שמכשיר דורש הפסוק, "מן המנחה" — שהיתה כבר שלמה בשעת קמיצה, ואף על פי שעכשיו אינה שלמה, יקטיר⁽³²⁾.

אמר לך, שאני הכא, דאמר קרא "והרים הכהן מן המנחה" — עד דאיתא לכולה מנחה יקטיר, ואי לא, לא יקטיר, ואידך מי שמכשיר דורש הפסוק, "מן המנחה" — שהיתה כבר שלמה בשעת קמיצה, ואף על פי שעכשיו אינה שלמה, יקטיר⁽³²⁾.

איתביה רבי יוחנן לריש לקיש: אם עד שלא פרקה למערכת לחם הפנים נפרס — נחסר לחמה, הלחם פסול, ואין מקטיר עליו את הבזיכין, ואם משפרקה נפרס לחמה, הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין. ואמר רבי

הכתוב של אין בשר אין דם, בזה כיון שהקומץ הוא כאימורים נחשב כיש בשר, אולם לגבי זה שזריקה צריכה להתיר, בזה לא מועיל מה שהקומץ הוא כאימורים שהרי אין הקומץ מתיר האימורים שהרי הוא בבט אחת, ולכך צריך לומר שדין זה הוא רק לכתחלה, ולכך כיון שהוא לכתחלה כתב הרמב"ם שלכתחלה לא יקטיר, אף שלגבי הגזרת הכתוב זה נחשב כיש בשר, אולם כיון שיש סברא אין מקטיר לכתחלה אולם אם הקטיר הורצה שאין דין זה מעכב וכמו שנתבאר.

32. בדין המבואר בסגיינתנו שאף במנחה יש הדין של אין בשר אין דם, ואם נאבדו השיריים אינו יכול להקטיר הקומץ, לכאורה כמו שבבשר מבואר שצריך שישאר כזית בשר או כזית מהאימורין, אף בשיריים של מנחה צריך שישאר

זריקה, יש דין שהקומץ במנחה הוא כמו אימורים לזבח ובכל הקטרת קומץ יש קיום של הקטרת אימורים. ומעתה אפשר לומר שזה הטעם שבקומץ שאבדו השיריים אם הקטיר הורצה, שכיון שקומץ הרי הוא כמו אימורים אם כן אף שנאבדו השיריים אולם הרי בדין יש בשר מועיל אף אם יש אימורים וכיון שהקומץ הוא כאימורים מועיל בזה הקטרה,

אולם אם כן ישאר קשה שאף לכתחלה יוכל להקטיר ולמה כתב הרמב"ם שרק בדיעבד אם הקטיר הורצה.

ובאר הקהלות יעקב, שבדין זה של אין בשר אין דם יש שני דינים, אחד שכל שאין בשר הרי הוא גזרת הכתוב שאין זריקה, ומלבד זאת יש דין שהזריקה צריכה להתיר וכמו שהבאנו לעיל בשם רש"י, ואם כן אף שנאמר שהקומץ הוא כמו אימורים אולם כל זה מועיל לגבי הגזרת